

*Anna
Martyniuk-Tofiluk*

**Nauka gry
na pianinie / fortepianie
z elementami improwizacji
Poziom podstawowy
cz. I**

ANNA PIANO

www.annapiano.pl

SPIS TREŚCI:

LEKCJA 1

PODSTAWOWE WIADOMOŚCI

nazwy klawiszy/dźwięków, oktawy, półton, postawa przy pianinie,
praca rąk, krzyżyk, bemol, artykulacja, ćwiczenia-wprawki3

LEKCJA 2

RYTM

długości nut, pauz, metrum,
sposoby zapisu, ćwiczenia8

LEKCJA 3

ZAPIS NUT NA PIĘCIOLINII

pięciolinia, klucz wiolinowy, klucz basowy,
krzyżyk, bemol, kasownik, odczytywanie zapisu nutowego (melodia+rytm),
ćwiczenia33

LEKCJA 4

GAMA C-DUR, TRÓJDŹWIĘKI

budowa gamy durowej, budowa trójdźwięków dur, moll,
zmniejszonych, zwiększonych, triada harmoniczna,
trójdźwięki w tonacji C-dur, pasaż,
ćwiczenia63

LEKCJA 5

PODSTAWY IMPROWIZACJI

schematy harmoniczne, pytanie-odpowieź, improwizacja melodii,
harmonizowanie gamy C-dur, ćwiczenia w tonacji C-dur72

Rozpoczynasz Kurs nauki gry na pianinie z elementami improvizacji, poziom podstawowy, część 1.

Kurs skierowany jest do osób, które dopiero zaczynają swoją przygodę z nauką gry na pianinie. Zawiera najważniejsze informacje, niezbędne każdemu początkującemu pianiście.

Kurs składa się z pięciu lekcji wideo oraz niniejszego materiału w formie pdf. Notatki, które masz przed sobą to zapis zagadnień pojawiających się podczas każdej lekcji wideo. Umieszczone w nich zadania końcowe są pewnego rodzaju pracą domową - ćwiczeniami do Twojego samodzielnego zrealizowania. Zadania końcowe sprawdzają i utrwala wiedzę zdobytą podczas każdej z lekcji. Na koniec lekcji wideo numer 2, 3, 4, 5 pokazuję, jak prawidłowo zrealizować zadania końcowe. Gdy wykonasz ćwiczenia samodzielnie, zweryfikuj je ze mną.

Pamiętaj, że każda lekcja zawiera materiał, który normalnie przekazuje się w przeciągu kilku a nawet kilkunastu zajęć. Pracuj we własnym tempie, ale regularnie, najlepiej codziennie. Wykonuj zadania dokładnie. Efekty kursu zależne są w dużej mierze od tego, na ile zrealizujesz materiał z każdej lekcji. Pracując systematycznie, szybko zauważysz postępy.

Życzę Ci dobrej i owocnej nauki.

Anna Martyniuk - Topiluk

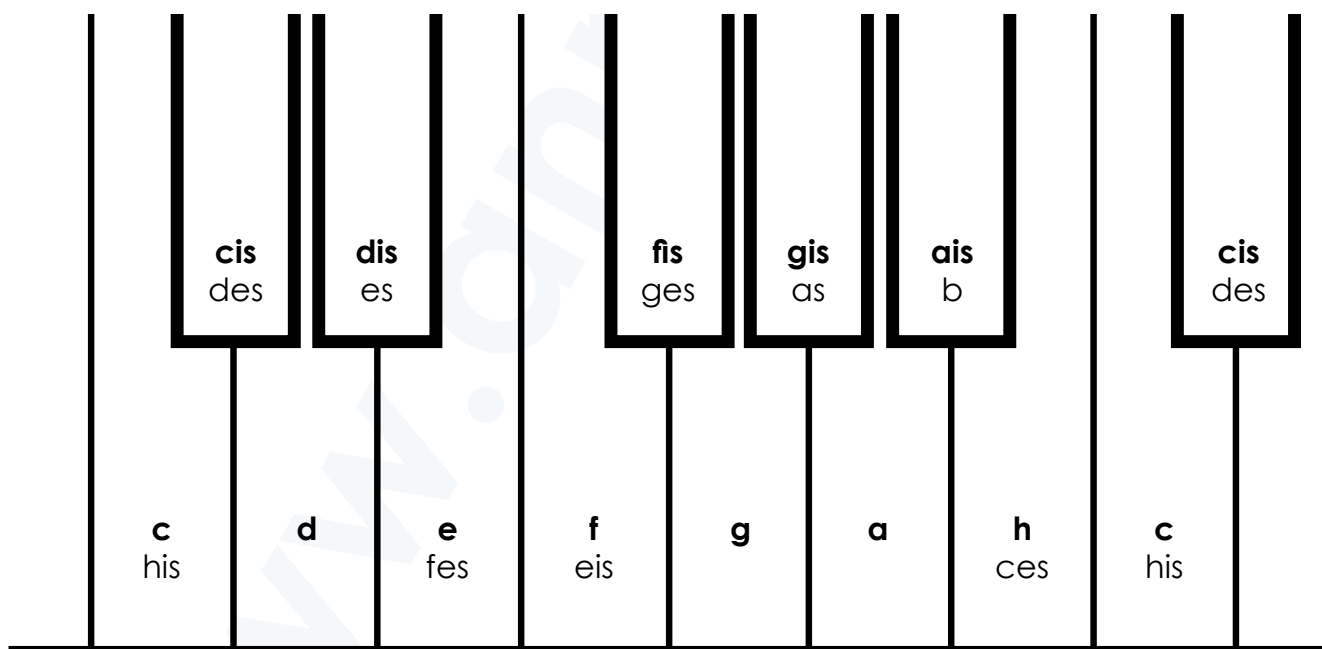
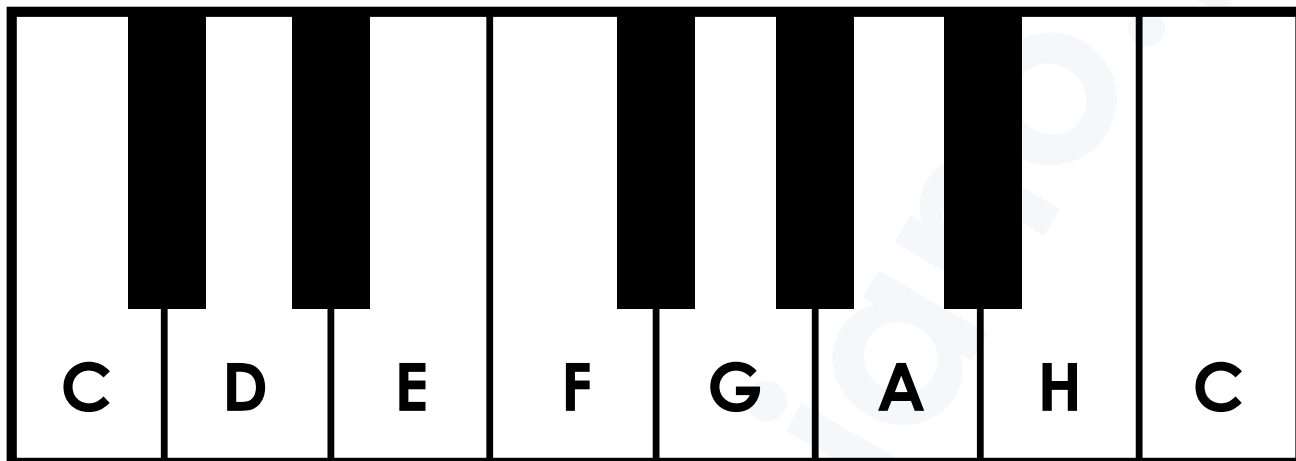
Lekcja: 1

Podstawowe wiadomości

nazwy klawiszy/dźwięków,
oktawy, półton,
postawa przy pianinie,
praca rąk, krzyżyk, bemol,
artylukacja,
ćwiczenia-wprawki

NAZWY KLAWISZY

NAZWY OKTAW

Klawiatura fortepianu, pianina - nazwy oktaw:

- OKTAWA PIĘCIOKREŚLNA **c5**
- OKTAWA CZTEROKREŚLNA **c4-h4**
- OKTAWA TRZYKREŚLNA **c3-h3**
- OKTAWA DWUKREŚLNA **c2-h2**
- OKTAWA RAZKREŚLNA **c1-h1**
- OKTAWA MAŁA **c-h**
- OKTAWA WIELKA **C-H**
- OKTAWA KONTRA **C1-H1**
- OKTAWA SUBKONTRA **A2-H2**

KRZYŻYK # - podwyższa nutę o pół tonu:

#C -CIS #D-DIS #E-EIS #F-FIS #G-GIS #A-AIS #H-HIS

BEMOL b - obniża nutę o pół tonu:

bC-CES bD-DES bE-ES bF-FES bG-GES bA-AS bH-B

ARTYKULACJA **- sposób wydobywania dźwięku:**

PORTATO - (z włoskiego - przenosząc) polega na oddzielnym, wyraźnym wykonywaniu kolejnych dźwięków, „chodzenie” po klawiaturze

STACCATO - (z włoskiego - oderwany, oddzielony) polega na graniu kolejnych dźwięków oddzielnie, „skacząc”

LEGATO - (z włoskiego - powiązane) polega na płynnym graniu dźwięków, bez przerw między nimi; dźwięki przechodzą jeden w drugi, łączą się w jedną płynną melodię

PÓŁTON - najmniejsza odległość między dźwiękami na klawiaturze pianina, fortepianu, dwa najbliższe, sąsiadujące ze sobą klawisze; najmniejsza odległość w muzyce, jaką możemy zapisać na pięciolinii

ĆWICZENIE PORTATO, STACCATO, LEGATO:

Prawa **1 2 3 4 5 4 3 2 1**

Lewa **5 4 3 2 1 2 3 4 5**

Prawa **1 2 1 3 1 4 1 5 1 4 1 3 1 2**

Lewa **5 4 5 3 5 2 5 1 5 2 5 3 5 4**

Prawa **5 4 5 3 5 2 5 1 5 2 5 3 5 4**

Lewa **1 2 1 3 1 4 1 5 1 4 1 3 1 2**

Prawa **1-3 2-4 3-5 2-4 1-3**

Lewa **5-3 4-2 3-1 4-2 5-3**

ĆWICZENIE LEGATO:

Prawa **1-2 2-3 3-4 4-5 5-4 4-3 3-2 2-1**

Lewa **5-4 4-3 3-2 2-1 1-2 2-3 3-4 4-5**

Prawa **1-3 2-4 3-5 5-3 4-2 3-1**

Lewa **5-3 4-2 3-1 1-3 2-4 3-5**

Prawa **1-2-3 2-3-4 3-4-5 5-4-3 4-3-2 3-2-1**

Lewa **5-4-3 4-3-2 3-2-1 1-2-3 2-3-4 3-4-5**

WAŻNE!

Ćwiczenia legato, portato i staccato wykonuj tak długo, aż poczujesz się swobodnie w grze na pianinie/fortepianie. Nawet, jeśli przejdiesz do kolejnych zajęć, codziennie wracaj do wybranych ćwiczeń i pracuj nad swoją techniką gry.

Lekcja: 2

Rytm

długości nut, pauz, metrum,
sposoby zapisu,
ćwiczenia

PODZIAŁ RYTMICZNY NUT:

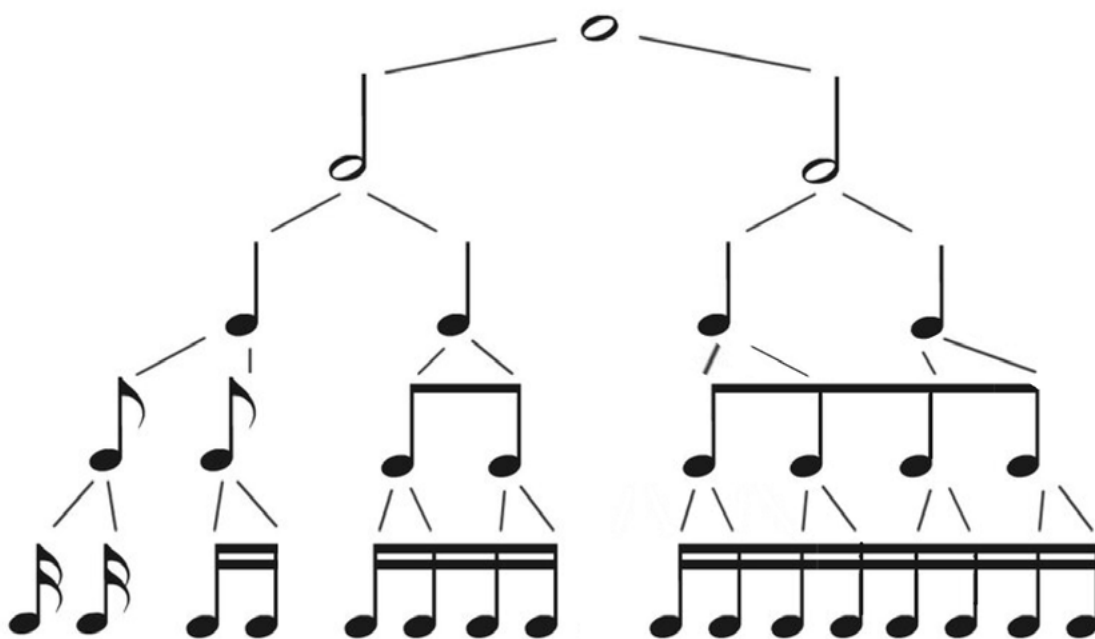
cała nuta

półnuta

ćwierćnuta

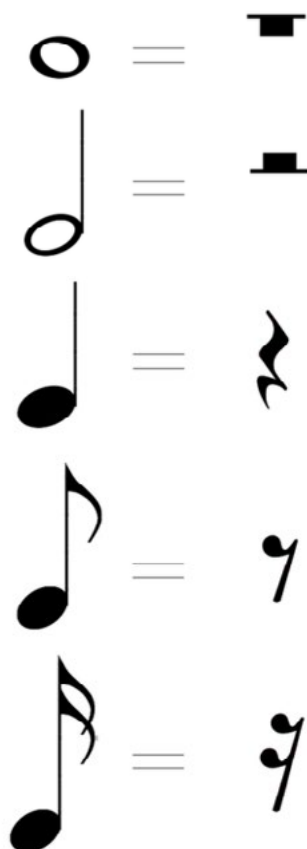
ósemka

szesnastka

Pauza, czyli cisza w muzyce.

CZAS TRWANIA PAUZ:

ELEMENTY ZAPISU NUTOWEGO:

2
4
↑
metrum

| takt |

| |
↙ ↘
kreska taktowa

METRUM ĆWIERĆNUTOWE

2 **3** **4**
4 **4** **4**

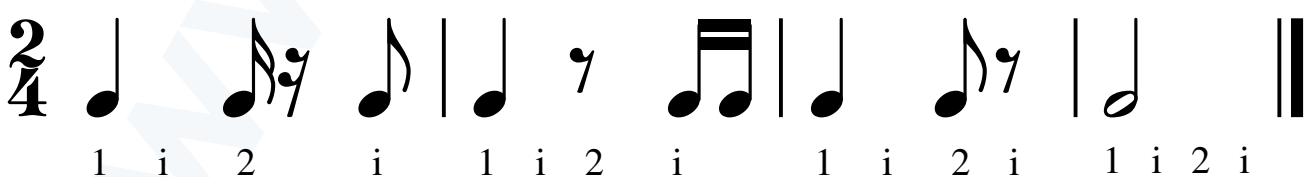
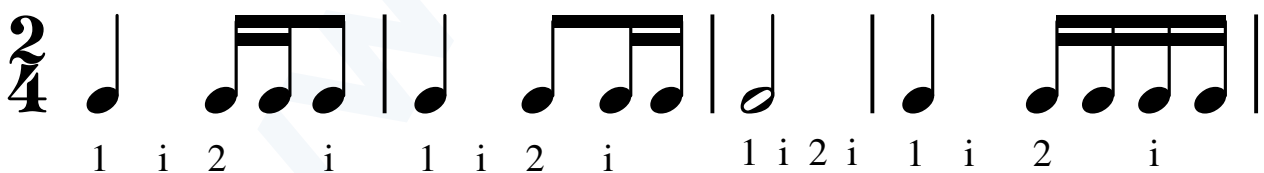
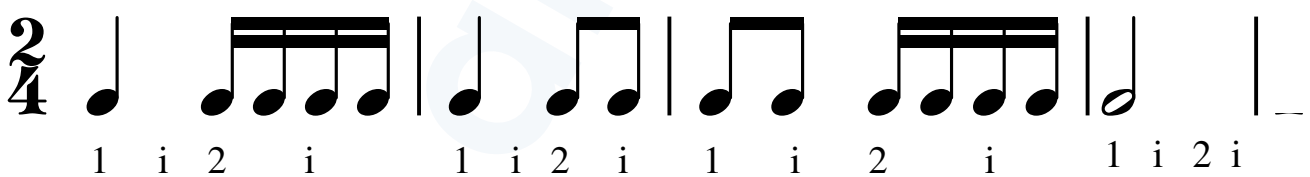
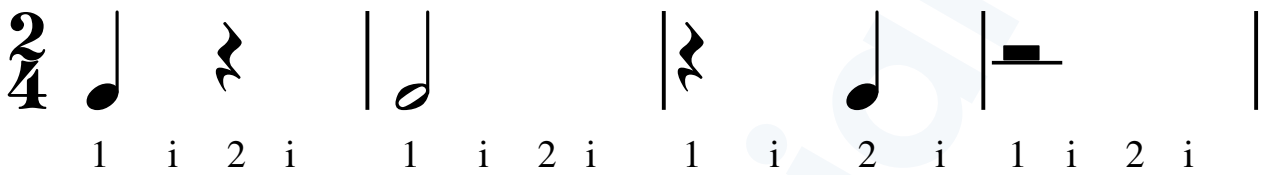
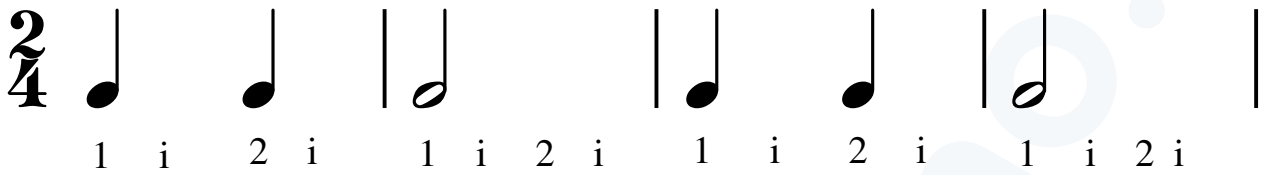
2 = **2** ↗ ile?
↓
jakich wartości?
4

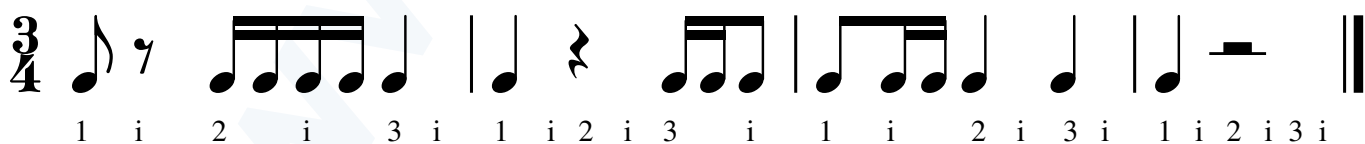

METRUM ĆWIERĆNUTOWE

przykłady

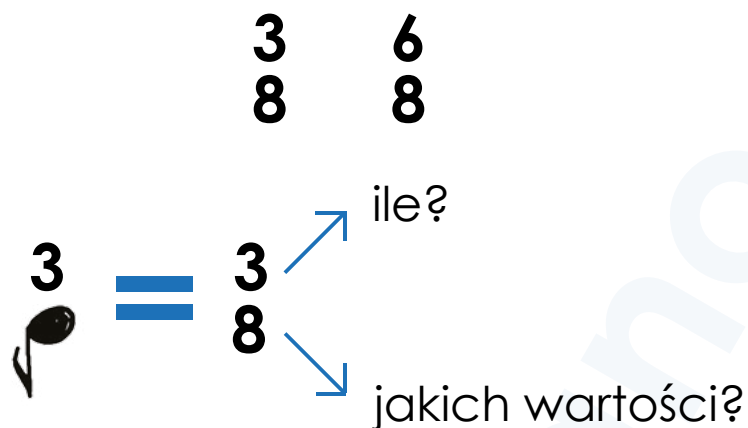
Aby dobrze zobrazować połowę trwania ćwierćnuty, używamy litery „i”,
ułatwia to zrozumienie trudniejszych podziałów rytmicznych.

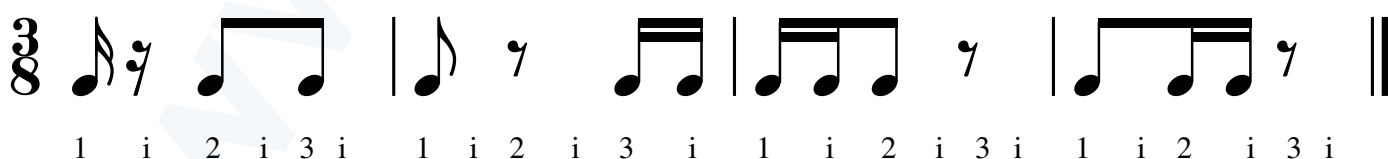
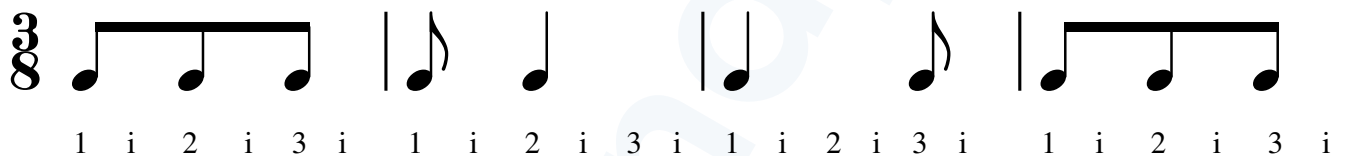

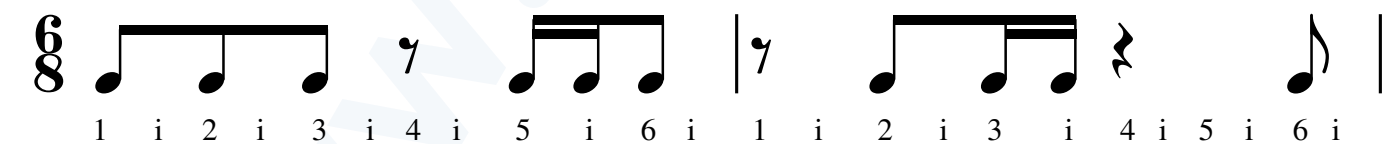
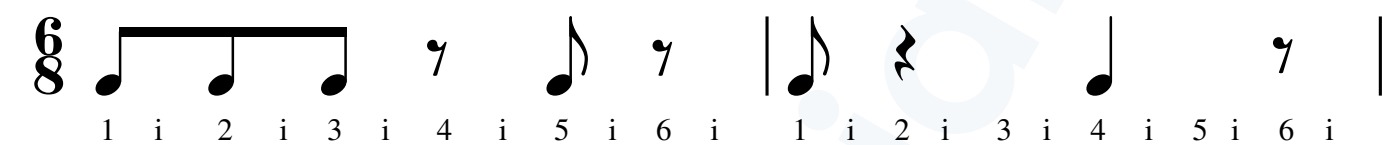
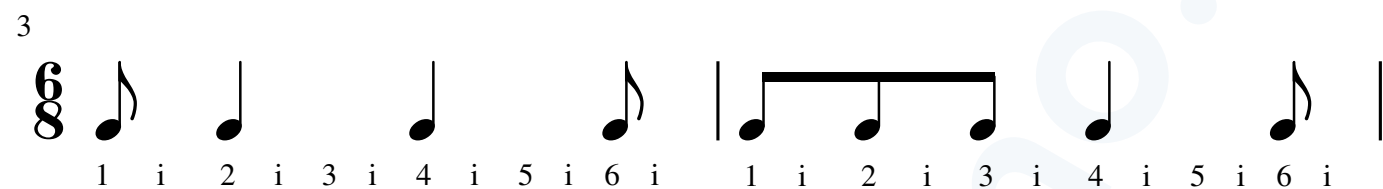
METRUM ÓSEMKOWE

przykłady

Aby dobrze zobrazować połowę trwania ósemki, używamy litery „i”,
ułatwia to zrozumienie trudniejszych podziałów rytmicznych.

KROPKA

Kropka • dodana do nuty lub pauzy przedłuża daną nutę / pauzę o połowę jej wartości, na przykład:

3/4
1 i 2 i 3 i 1 i 2 i 3 i

4/4
1 i 2 i 3 i 4 i 1 i 2 i 3 i 4 i

3/8
1 i 2 i 3 i 1 i 2 i 3 i

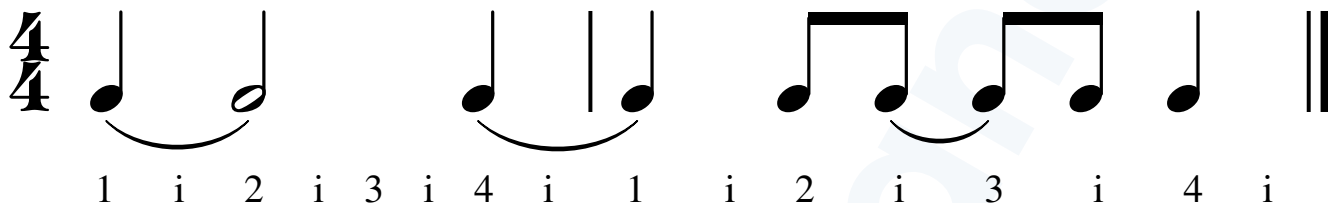
6/8
1 i 2 i 3 i 4 i 5 i 6 i 1 i 2 i 3 i 4 i 5 i 6 i

ŁUK

W utworze muzycznym łuk łączący dwie nuty o tej samej wysokości (na przykład nuta c i c) przedłuża wartość pierwszej nuty (czas trwania pierwszej nuty) o wartość drugiej nuty (czas trwania drugiej nuty).

FERMATA

Fermata (z włoskiego: zatrzymanie, przystanek) przedłuża brzmienie nuty lub pauzy. Czas przedłużenia zależy od interpretacji wykonawcy, często muzycy trzymają nutę oznaczoną fermatą tak długo, aż wybrzmi.

ZADANIA KOŃCOWE

Przed Tobą 10 zadań do samodzielnego zrealizowania. Zanim zaczniesz ćwiczyć poniższe przykłady, upewnij się, że materiał z lekcji 2 jest dobrze opanowany.

Na każde zadanie przeznacz przynajmniej jeden dzień. Nie spiesz się, pracuj w zgodzie ze swoim tempem, dokładnie. Podpisz każdy przykład nutowy (zachęcam Ciebie do używania litery „i” - np. 1 i 2 i - to pomoże Tobie dokładnie odczytać i zrozumieć wartości rytmiczne).

Gdy samodzielnie zrealizujesz zadanie, zweryfikuj je razem z nagraniem wideo. Zadanie możesz wykonywać klaszcząc rytm, lub grając dany rytm na wybranym przez siebie dźwięku.

Lekcja 2 przykład 1

2/4

7

11

15

19

23

28

Lekcja 2 przykład 2

2/4

7

10

13

16

19

22

25

29

Lekcja 2 przykład 3

3/4

5

9

13

17

21

27

Lekcja 2 przykład 4

3/4

5

7

10

13

16

19

22

25

29

Lekcja 2 przykład 5

4/4

6

10

14

19

23

28

The musical score is written in 4/4 time. It consists of 28 measures, grouped into seven sets of four measures each. The notation includes quarter notes, eighth notes, sixteenth notes, and rests. A watermark 'www.annapiano.pl' is visible across the score.

Lekcja 2 przykład 6

4/4

3

5

8

10

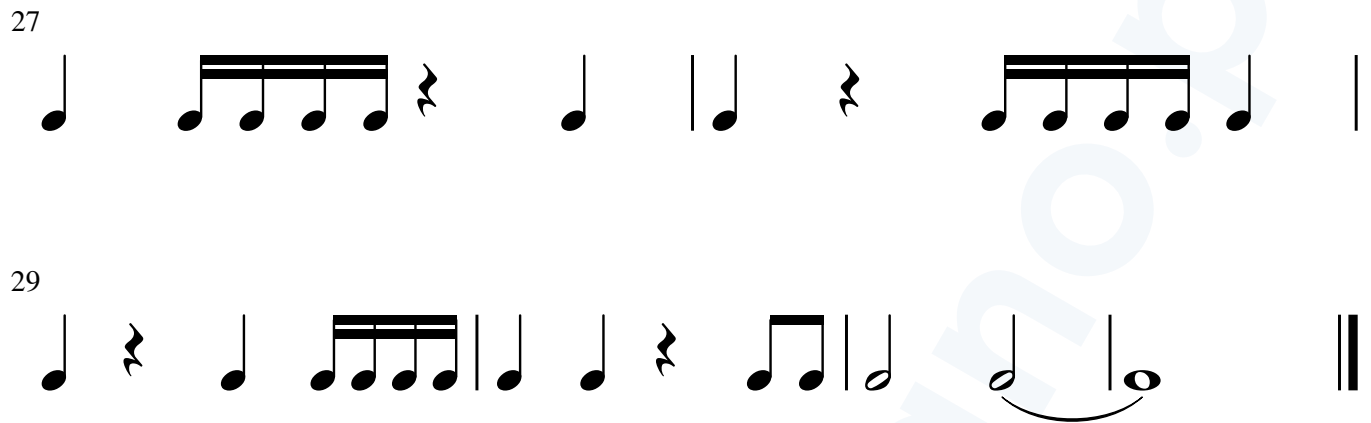
12

14

16

20

22

Lekcja 2 przykład 7

3/8

4

7

10

13

16

19

22

25

29

Lekcja 2 przykład 8

3/8

4

6

9

11

13

16

18

20

The musical score is written in 3/8 time. It consists of 20 measures, grouped into five lines of four measures each. The notation includes eighth notes, quarter notes, and half notes, with various rests and accidentals. A watermark 'www.annapiano.pl' is visible across the score.

24

28

Lekcja 2 przykład 9

3/8

3

5

7

9

11

14

17

20

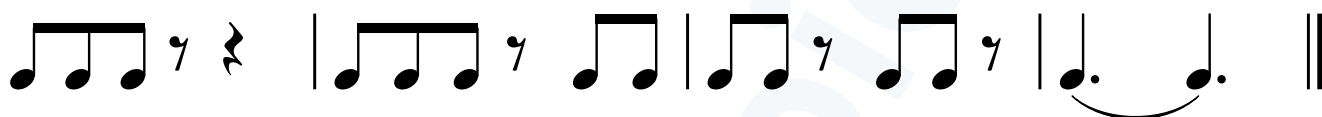
23

26

29

Lekcja 2 przykład 10

6/8

4

7

9

11

14

17

20

22

24

27

29

Lekcja: 3

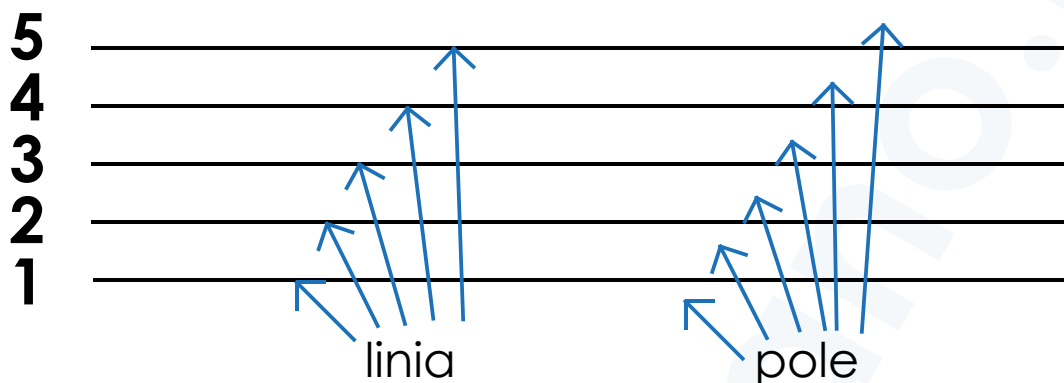
Zapis nut na pięciolinii

pięciolinia, klucz wiolinowy,
klucz basowy, krzyżyk, bemol,
kasownik, odczytywanie zapisu nutowego
(melodia+rytm)

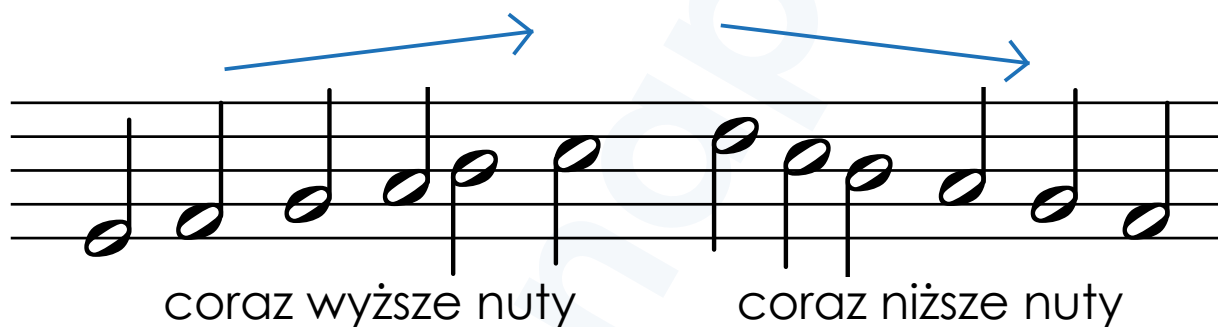
ćwiczenia

PIĘCIOLINIA

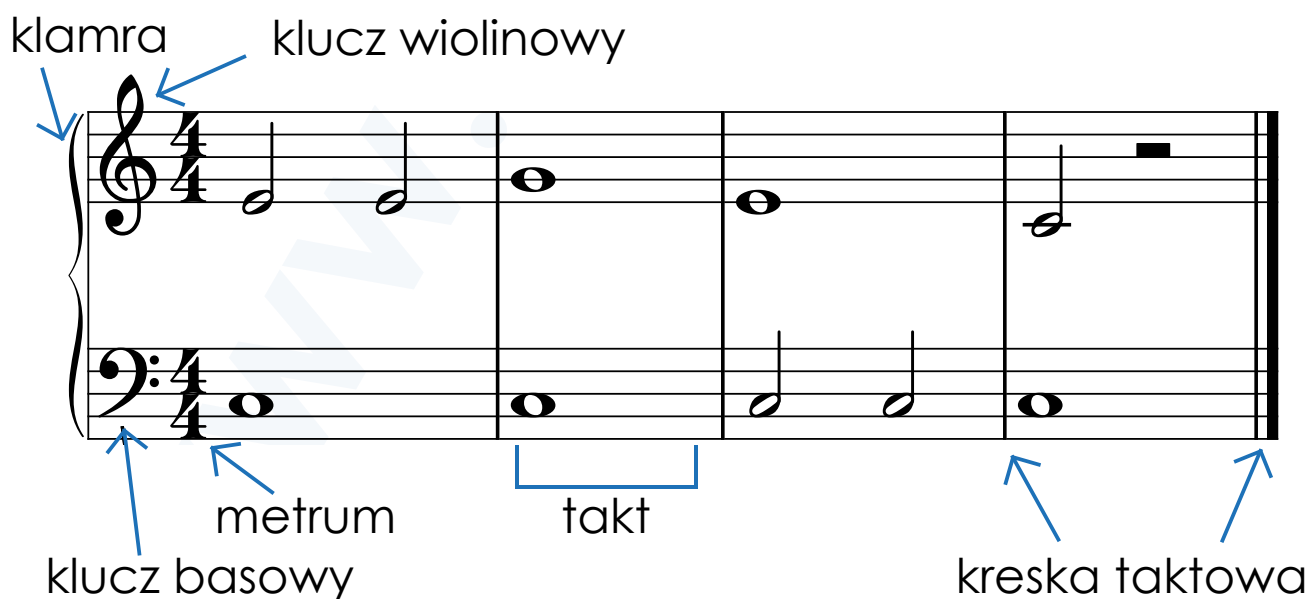
Pięciolinia składa się z pięciu linii, liczymy je od dołu.
Między liniami znajdują się pola.

Nuty zapisane na pięciolinii mogą iść coraz wyżej lub coraz niżej.

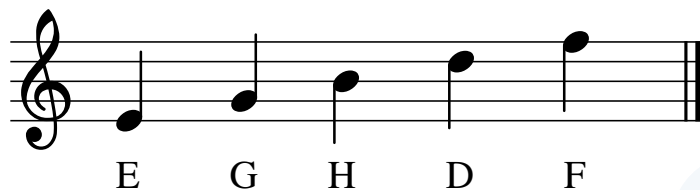

Pianiści odczytują nuty z dwóch linijek (systemów) jednocześnie.

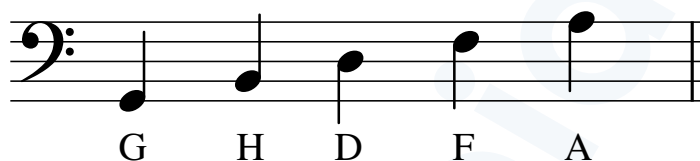

Nuty znajdujące się na liniach w kluczu wiolinowym.

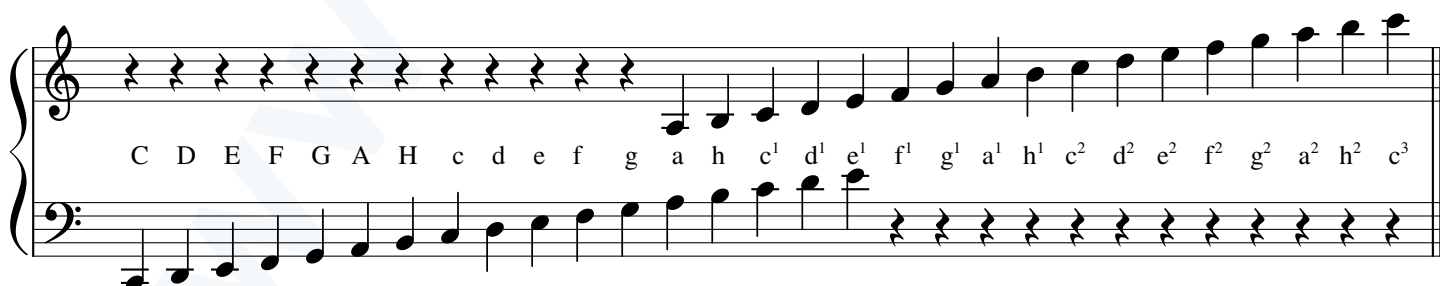
Nuty znajdujące się na liniach w kluczu basowym.

Nuta c¹ (c razkreślne) może być zapisana zarówno w kluczu wiolinowym jak i basowym.

Zapis nut od C (C wielkie) do c³ (c trzykreślne).

Opanuj dobrze położenie nut na liniach w kluczu wiolinowym oraz basowym.

Ćwicz odczytywanie nut na liniach.

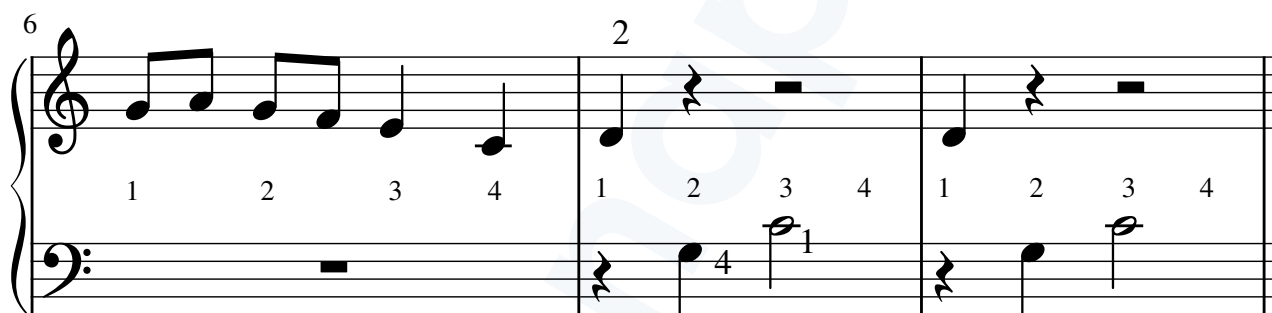
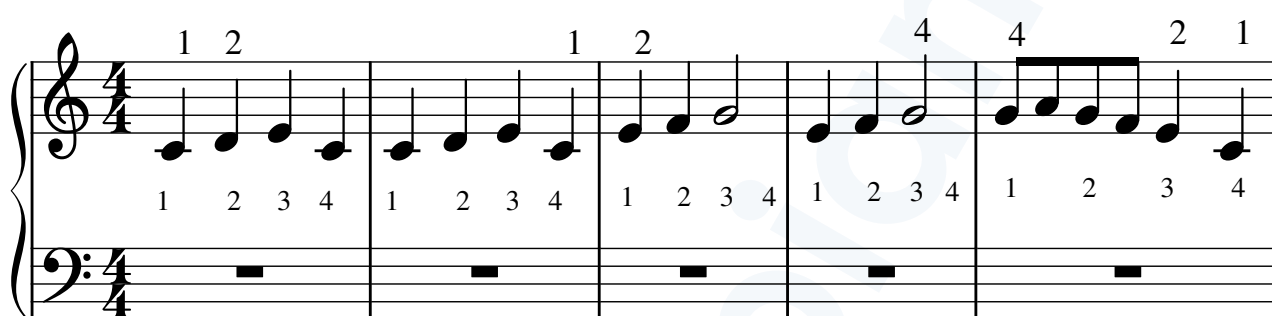
W odniesieniu do linii, odszukaj nuty znajdujące się na polach w kluczu wiolinowym oraz basowym.

Ćwicz odczytywanie nut na polach.

Pianiści odczytują zapis nutowy z dwóch systemów jednocześnie. Nuty czytamy po kolei, od lewej do prawej strony. Nuty mogą być zapisane pojedynczo lub jedna nad drugą (dwie trzy a nawet więcej) – wówczas gramy je jednocześnie. Numery przy poszczególnych nutach oznaczają numery palców, którymi gramy dane nuty. Zachowywanie tych samych palców ułatwia szybkie opanowanie utworu.

PAMIĘTAJ

Krzyżyk dodany do nuty podwyższa ją o pół tonu,
bemol dodany do nuty obniża nutę o pół tonu.

krzyżyk

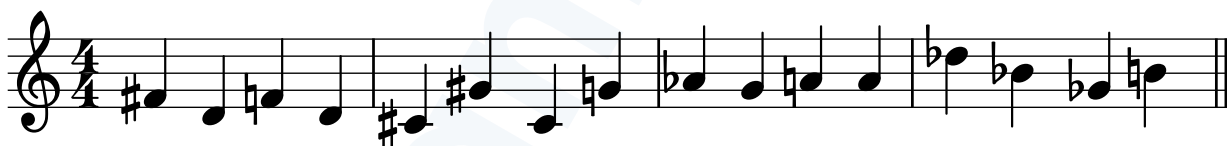

bemol

Ważność krzyżyka lub bemola obowiązuje do kreski taktowej i dotyczy nuty, przy której został postawiony oraz nut tej samej wysokości występujących w danym takcie.

Kasownik unieważnia postawione wcześniej znaki (krzyżyki i bemole).

PRZEDTAKT – niepełny takt lub pojedyncza nuta.

Najczęściej powoduje skrócenie ostatniego taktu o odpowiadającą mu wartość, tak żeby zachowana była suma pełnych taktów w całym utworze.

SŁOWNICZEK

DYNAMIKA to element muzyczny, który mówi nam, z jakim natężeniem gramy dźwięki, mówiąc prościej -jak głośno lub cicho gramy dźwięki.

PIANO *p* cicho

MEZZO PIANO *mp* na wpół cicho, prawie cicho

MEZZO FORTE *mf* prawie głośno

FORTE *f* głośno

CRESCENDO *cresc.* coraz mocniej, coraz głośniej

DIMINUENDO *dim.* coraz słabiej, coraz ciszej

ZADANIA KOŃCOWE

Przed Tobą 11 zadań do samodzielnego zrealizowania. Zanim zaczniesz ćwiczyć poniższe przykłady, upewnij się, że materiał z poprzednich lekcji jest dobrze opanowany.

Na każde zadanie przeznacz przynajmniej parę dni. Wykonuj je dokładnie. Nie spiesz się, pracuj we własnym tempie, w zgodzie ze swoimi możliwościami.

Zwracaj uwagę na palce, to bardzo istotne.

Podpisz każdy przykład nutowy (zachęcam Ciebie do używania litery „i” - np. 1 i 2 i - to pomoże Tobie dokładnie odczytać i zrozumieć wartości rytmiczne).

Realizuj dynamikę, którą masz podaną w nutach (patrz słownik).

Zadania możesz wykonywać grając je legato, portato lub staccato.

Gdy samodzielnie zrealizujesz zadanie, zweryfikuj je razem z nagraniem wideo.

Wracaj do każdego ćwiczenia jak najczęściej, nawet, jeśli uznasz, że jest dobrze opanowane. Im więcej melodii masz w swoim repertuarze, tym łatwiej będziesz przyswajać nowe zadania. Ucz się przykładów muzycznych na pamięć, będzie to doskonałe ćwiczenie dla Twojej głowy.

Lekcja 3 przykład 1

First system of musical notation (measures 1-6). The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The piece begins with a forte (*f*) dynamic. Fingerings are indicated by numbers 1 through 4.

Second system of musical notation (measures 7-12). The notation continues with various fingerings indicated by numbers 1 through 5.

Third system of musical notation (measures 13-18). The notation continues with various fingerings indicated by numbers 1 through 5.

Fourth system of musical notation (measures 19-24). The notation continues with various fingerings indicated by numbers 1 through 5.

25

3 5 1 4 5 1

29

4 2 3 1 5 4 1

Lekcja 3 przykład 2

First system of musical notation (measures 1-6). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The piece begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand starts with a half note G4, followed by a quarter note F#4, and then a half note E4. The left hand starts with a half note C3, followed by a quarter note D3, and then a half note E3. The notation includes fingerings: 1, 2, 3, 4, 5 in the right hand and 1, 3, 5 in the left hand.

Second system of musical notation (measures 7-12). The right hand continues with a half note D4, followed by a quarter note E4, and then a half note F#4. The left hand continues with a half note F3, followed by a quarter note G3, and then a half note A3. The notation includes fingerings: 1, 2, 3, 4, 5 in the right hand and 1, 3, 5 in the left hand.

Third system of musical notation (measures 13-18). The right hand continues with a half note G4, followed by a quarter note A4, and then a half note Bb4. The left hand continues with a half note Bb2, followed by a quarter note C3, and then a half note D3. The notation includes fingerings: 1, 2, 3, 4, 5 in the right hand and 1, 2, 3, 4, 5 in the left hand. A piano (*p*) dynamic marking appears in measure 15.

Fourth system of musical notation (measures 19-24). The right hand continues with a half note E4, followed by a quarter note F#4, and then a half note G4. The left hand continues with a half note E3, followed by a quarter note F3, and then a half note G3. The notation includes fingerings: 1, 2, 3, 4, 5 in the right hand and 1, 2, 3, 4, 5 in the left hand.

25

f

29

44

Lekcja 3 przykład 3

1 1 2 1 5 3 2 1 3 2

7 5

13 5 3 1 3 2 1 3 4

19 5 2 3 1 3 2 5

25 3 4 5 2 3 1 2

dim

4 3 5

29

p

4 2 1 1

Lekcja 3 przykład 4

First system of musical notation (measures 1-4). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The melody is in the right hand, starting with a forte (*f*) dynamic. Fingerings are indicated above the notes: 1, 2, 3, 5, 3, 2. The bass line is in the left hand, consisting of whole rests.

Second system of musical notation (measures 5-8). The melody continues in the right hand with fingerings: 5, 3, 4, 3, 5, 2, 4, 4, 2, 1. The bass line remains in the left hand with whole rests.

Third system of musical notation (measures 9-12). The melody is in the right hand with whole rests. The bass line is in the left hand with fingerings: 1, 2, 3, 5, 4, 3.

Fourth system of musical notation (measures 13-16). The melody is in the right hand with whole rests. The bass line is in the left hand with fingerings: 3, 3, 1, 3, 2.

17 1

21 5 3 2 1 5 5 4

25 5 1 2 1

29 1 3 2

Lekcja 3 przykład 5

Measures 1-4 of Example 5. Treble clef, 3/4 time. Measure 1: Treble has a triplet of eighth notes (F4, G4, A4) starting on a half note, marked with a forte 'f' dynamic. Bass has a half note F3. Measure 2: Treble has a half note F4. Bass has a triplet of eighth notes (F3, G3, A3) starting on a half note. Measure 3: Treble has a triplet of eighth notes (F4, G4, A4) starting on a half note. Bass has a half note F3. Measure 4: Treble has a half note F4. Bass has a triplet of eighth notes (F3, G3, A3) starting on a half note.

Measures 5-8 of Example 5. Measure 5: Treble has a triplet of eighth notes (B4, C5, D5) starting on a half note. Bass has a half note F3. Measure 6: Treble has a half note F4. Bass has a triplet of eighth notes (F3, G3, A3) starting on a half note. Measure 7: Treble has a half note F4. Bass has a half note F3. Measure 8: Treble has a half note F4. Bass has a half note F3.

Measures 9-12 of Example 5. Measure 9: Treble has eighth notes (F4, G4, A4, B4, C5, D5) with fingerings 1, 2, 1, 5, 4, 1. Bass has a half note F3. Measure 10: Treble has eighth notes (F4, G4, A4, B4, C5, D5) with fingerings 2, 1, 2, 5, 4, 1. Bass has a half note F3. Measure 11: Treble has eighth notes (F4, G4, A4, B4, C5, D5) with fingerings 1, 2, 1, 5, 4, 1. Bass has a half note F3. Measure 12: Treble has eighth notes (F4, G4, A4, B4, C5, D5) with fingerings 1, 2, 1, 5, 4, 1. Bass has a half note F3.

Measures 13-16 of Example 5. Measure 13: Treble has a half note F4. Bass has eighth notes (F3, G3, A3, B3, C4, D4) with fingerings 1, 2. Measure 14: Treble has a half note F4. Bass has eighth notes (F3, G3, A3, B3, C4, D4) with fingerings 1, 3. Measure 15: Treble has a half note F4. Bass has eighth notes (F3, G3, A3, B3, C4, D4) with fingerings 4. Measure 16: Treble has a half note F4. Bass has eighth notes (F3, G3, A3, B3, C4, D4) with fingerings 4.

17

p 5 2 1 2 3 3 2

21

1 2 1

25

3 3 3

f

29

3 3 1

Lekcja 3 przykład 6

3 4 5 2 1 5 4 1 5 4 2 1 4

mf

5

1 5 4 1 5 3 1 2 3 5 4 5 3

9 1 3 4 1 3 2 1 2

f

13 1 3 1 2 5

p

17

4

2 1

f

1 5

1 5

21

4 3

2 1

p

1

1

25

3 5 2

1 5

1 5 4 2

1 4

f

29

2 1

1 5

1 5 3

1 4

Lekcja 3 przykład 7

First system of musical notation (measures 1-6). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 3/8. The piece begins with a forte (*f*) dynamic. Fingerings are indicated: measure 2 (right hand: 2, left hand: 3), measure 4 (right hand: 1, left hand: 3), and measure 6 (right hand: 2, left hand: 3). The right hand plays dotted quarter notes, and the left hand plays eighth-note triplets.

Second system of musical notation (measures 7-12). Measure 7 starts with a new line and a first finger (1) in the right hand. Measure 8 has a fifth finger (5) in the right hand. Measures 9-12 show more complex fingering in the left hand, including a sequence of 2, 3, 4 and a triplet of 1, 2, 3. The right hand continues with dotted quarter notes.

Third system of musical notation (measures 13-18). Measure 13 starts with a new line and a second finger (2) in the right hand. Measures 14-18 show a sequence of eighth-note patterns in the right hand (2, 3, 2, 1) and a change to a piano (*p*) dynamic in measure 15. The left hand continues with eighth-note patterns. Measure 18 ends with a first finger (1) in the right hand.

Fourth system of musical notation (measures 19-24). Measure 19 starts with a new line and a second finger (2) in the left hand. Measures 20-24 show a sequence of eighth-note patterns in the right hand (4, 3, 2, 4, 1) and a change to a first finger (1) in the left hand. The right hand continues with eighth-note patterns. Measure 24 ends with a fourth finger (4) in the left hand.

25

25

f

3 3 2 4 3 1 4

29

29

3 4 3 2 4

Lekcja 3 przykład 8

First system of musical notation (measures 1-4). The treble clef staff contains eighth-note patterns with fingerings: (3, 3, 2, 1), (3, 5, 3, 1), (2, 1), and (1, 3). The bass clef staff starts with a forte (*f*) dynamic and a half note G2, followed by quarter rests.

Second system of musical notation (measures 5-8). The treble clef staff continues with eighth-note patterns and fingerings: (5, 3), (3, 5), and (3, 1). The bass clef staff continues with the half note G2 and quarter rests.

Third system of musical notation (measures 9-12). The treble clef staff features eighth-note patterns with fingerings: (1, 3), (3), (3), and (2, 3, 2, 5). The bass clef staff starts with a piano (*p*) dynamic and a half note G2, followed by quarter rests.

Fourth system of musical notation (measures 13-16). The treble clef staff continues with eighth-note patterns and fingerings: (1, 3), (3), (2), and (1). The bass clef staff continues with the half note G2 and quarter rests.

17

3 3 5 2 1 1 3

f

1

1

21

3 3 5

1

1

25

1 1 3 3

29

5 5 1

Lekcja 3 przykład 9

First system of musical notation (measures 1-4). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The right hand (treble clef) plays a sequence of eighth notes with fingerings 3, 5, 2, 3, 5, 1. The left hand (bass clef) plays a sequence of eighth notes with fingerings 5, 1, 1.

Second system of musical notation (measures 5-8). The right hand continues with eighth notes and fingerings 5, 3, 5, 4, 4. The left hand continues with eighth notes and fingerings 2, 4, 1, 5.

Third system of musical notation (measures 9-12). The right hand continues with eighth notes and fingerings 3, 5, 2, 3, 1. The left hand continues with eighth notes and fingerings 5, 1, 1, 1.

Fourth system of musical notation (measures 13-16). The right hand continues with eighth notes and fingerings 5, 2, 4, 3. The left hand continues with eighth notes and fingerings 2, 4, 1, 5.

17 5 4 1 5

21 5 4 1 5 3

25 1 5 2 3

29 3

Lekcja 3 przykład 10

First system of musical notation (measures 1-4). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The right hand features a melodic line with fingerings 3, 5, 4, 3, 5, 2. The left hand provides a harmonic accompaniment with fingerings 1, 1, 5, 1, 5.

Second system of musical notation (measures 5-8). The right hand continues the melodic line with fingerings 5, 3, 5, 2, 3, 2. The left hand accompaniment includes fingerings 3, 1, 4, 1, 4, 2.

Third system of musical notation (measures 9-12). The key signature changes to natural (C major), and the dynamic increases to forte (*f*). The right hand features a more active melodic line with fingerings 3, 4, 5, 3, 1, 3. The left hand accompaniment includes fingerings 1, 5, and rests.

Fourth system of musical notation (measures 13-16). The right hand continues with fingerings 3, 2. The left hand accompaniment includes fingerings 4 and rests.

Lekcja 3 przykład 11

3 2 1 2 4 5

mf

5 4 3 2 1 4 5

9 5 3 2 1 2 1

13 2 1 3 2 2

17

5 2 3 3 1

5 2 1 3

21

2 4 5 4 1 4 3 4

2 5 2 1 5

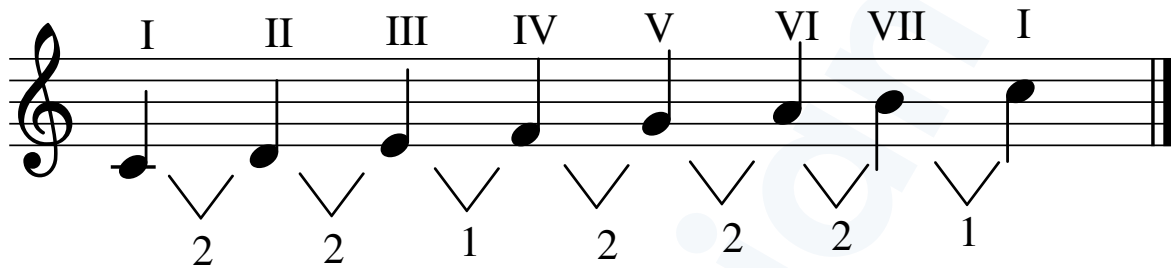
Lekcja: 4

Gama C-dur, Trójdźwięki

budowa gamy durowej,
budowa trójdźwięków dur, moll,
zmniejszonych, zwiększonych,
triada harmoniczna, trójdźwięki
w tonacji C-dur, pasaż,
ćwiczenia

Gama durowa zbudowana jest z 8 dźwięków, między którymi występują odległości dwóch lub jednego półtonu. Schemat półtonów między poszczególnymi stopniami (dźwiękami) w każdej gamie durowej jest taki sam:

$$2 + 2 + 1 + 2 + 2 + 2 + 1$$

Cały ton to dwa półtony.

Idąc w górę gamę C-dur gramy:

w prawej ręce palcami **1, 2, 3, 1, 2, 3, 4, 5** czyli **3 + 5**

w lewej ręce palcami **5, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 1** czyli **5 + 3**

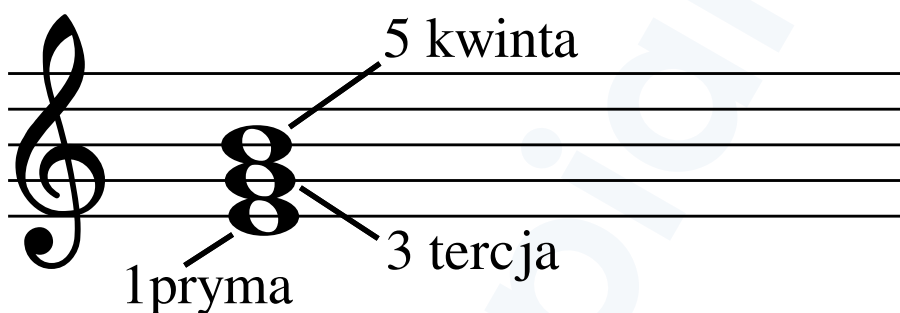
Idąc w dół gamę C-dur gramy:

w prawej ręce palcami **5, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 1** czyli **5 + 3**

w lewej ręce palcami **1, 2, 3, 1, 2, 3, 4, 5** czyli **3 + 5**

Trójdźwięk zbudowany jest z trzech dźwięków. **Akord** zbudowany jest z trzech lub więcej dźwięków. Każdy trójdźwięk jest akordem, dlatego w odniesieniu do trójdźwięku, termin akord i trójdźwięk może być używany naprzemiennie.

Pierwszy dźwięk trójdźwięku nazywamy prymą (1), drugi tercją (3) trzeci kwintą (5).

Rozróżniamy trójdźwięki:
dur, moll, zmniejszone, zwiększone.

Każdy trójdźwięk ma charakterystyczną budowę, którą opisujemy odległościami półtonów między poszczególnymi składnikami trójdźwięku.

DUR - 4 półtony + 3 półtony

MOLL - 3 półtony + 4 półtony

ZMNIEJSZONY - 3 półtony + 3 półtony

ZWIĘKSZONY - 4 półtony + 4 półtony

Sposoby zapisu trójdźwięków nie są ujednolicone.
Możesz spotkać się z następującymi oznaczeniami:

C-dur, C, C major

Cis – dur, Cis, C sharp major, C# major, C#

cis-moll, cis, C#m, C#-, C sharp minor

e-moll, e, Em, E-, E minor

Es-dur, Es, E♭, E flat major

es-moll, es, E♭m, E♭-, E flat minor

e zmniejszony, e zm, Edim, E⁰

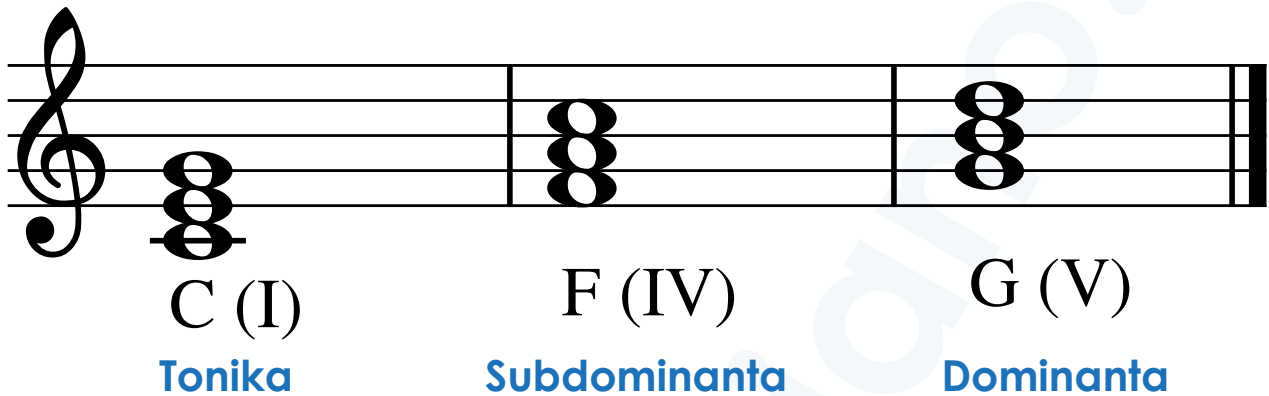
d zwiększony, d zw, D aug, D+

H-dur, H, B

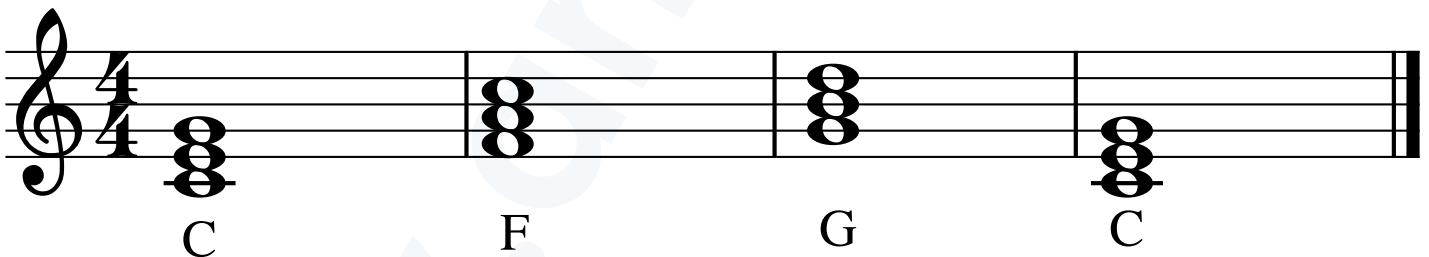
B-dur, B, B♭

b-moll, b, B♭ m, B♭ -, B♭ minor, B flat minor

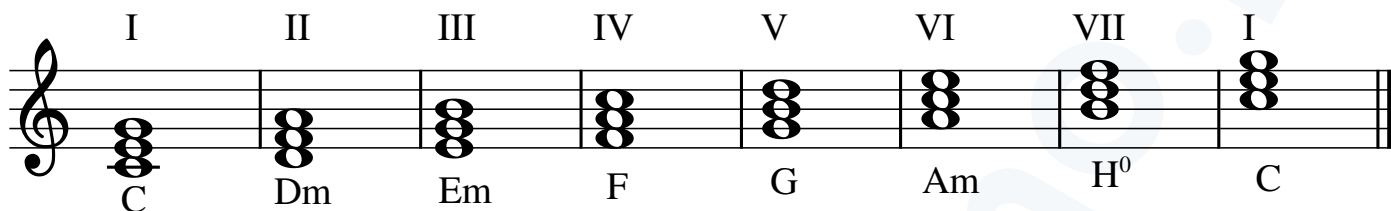
Triada harmoniczna są to trzy podstawowe trójdźwięki zbudowane na pierwszym (I), czwartym (IV) i piątym (V) stopniu gamy. Nazywamy je **toniką (I)**, **subdominantą (IV)** i **dominantą (V)**.

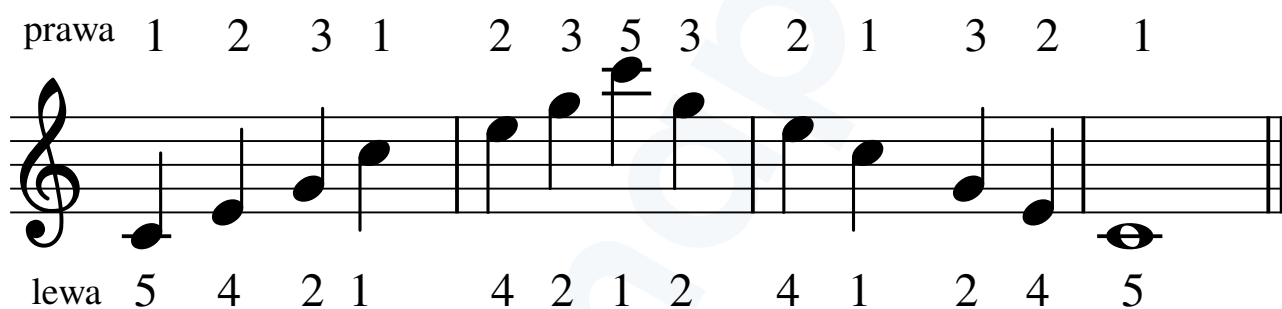
Aby urozmaicić codzienne ćwiczenia, możemy stworzyć własną improwizację, opartą w prawej ręce na dźwiękach należących do gamy C-dur, a w lewej na pochodzie akordów należących do triady harmonicznej:

Na każdym stopniu gamy C-dur możemy zbudować trójdźwięk. W zależności od stopnia gamy, będzie to trójdźwięk dur, moll lub zmniejszony.

Pasaż jest to rozłożony akord. Pasaże możemy wykonywać przez jedną, dwie lub więcej oktaw. To doskonałe ćwiczenie dla naszych rąk, warto grać je jak najczęściej.

Gamy możemy wykonywać na różne sposoby. Grając dwoma rękoma, możemy grać je:

- równolegle
- rozbieżnie
- w ruchu kombinowanym

Dodatkowo gamy możemy grać różną artykulacją:

- portato
- staccato
- legato

ZADANIA KOŃCOWE

Przed Tobą zadania do samodzielnego wykonania. Dobre opanowanie materiału z bieżącej lekcji jest niezbędne, aby prawidłowo wykonać ćwiczenia.

Do zadania 1, oprócz filmu, dołączona jest również odpowiedź w wersji pdf.

ZADANIE 1

Znając zasady budowy gamy durowej oraz zasady tworzenia triady harmoniczej w gamie durowej, zbuduj następujące gamy oraz należące do nich triady harmoniczne:

**gama G-dur + Tonika, Subdominanta,
Dominanta (triada harmoniczna)**

**gama D-dur + Tonika, Subdominanta,
Dominanta (triada harmoniczna)**

**gama F-dur + Tonika, Subdominanta,
Dominanta (triada harmoniczna)**

ZADANIE 2

Znając różne sposoby zapisu trójdźwięków, odszukaj i zagraj następujące akordy:

C	Dm	F#	A ^b	Cm	C#m	B (polskie H)		B ^b
E	Fm	E ^b	D	G ^b	A	Am	Em	C#
	F	C ⁰	D ⁰	F aug	G aug	F# ⁰		

ODPOWIEDŹ DO ZADANIA 1

Gama G-dur, triada harmoniczna

The G major scale is written on a treble clef staff. The notes are G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, and G5. Below the scale, three harmonic triads are shown on a treble clef staff: the Tonika (G major triad: G4, B4, D5), the Subdominanta (C major triad: C4, E4, G4), and the Dominanta (F# major triad: F#4, A4, C5). The labels 'Tonika', 'Subdominanta', and 'Dominanta' are written below the respective triads.

Gama D-dur, triada harmoniczna

The D major scale is written on a treble clef staff. The notes are D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C#5, and D5. Below the scale, three harmonic triads are shown on a treble clef staff: the Tonika (D major triad: D4, F#4, A4), the Subdominanta (G major triad: G4, B4, D5), and the Dominanta (A major triad: A4, C#5, E5). The labels 'Tonika', 'Subdominanta', and 'Dominanta' are written below the respective triads.

Gama F-dur, triada harmoniczna

The F major scale is written on a treble clef staff. The notes are F4, G4, A4, Bb4, C5, D5, E5, and F5. Below the scale, three harmonic triads are shown on a treble clef staff: the Tonika (F major triad: F4, A4, C5), the Subdominanta (D major triad: D4, F#4, A4), and the Dominanta (C major triad: C4, E4, G4). The labels 'Tonika', 'Subdominanta', and 'Dominanta' are written below the respective triads.

Lekcja: 5

Podstawy improwizacji

schematy harmoniczne,
pytanie-odpowiedź, improwizacja melodii,
harmonizowanie gamy C-dur,
ćwiczenia w tonacji C-dur,
ćwiczenia

Improwizacja to świadome tworzenie w oparciu o różne schematy muzyczne. Możemy improwizować i bawić się formą utworu, harmonią, melodią. Lekcja 5 zachęci Ciebie do improwizacji i zabawy melodią budowaną na dźwiękach gamy C-dur. Podstawą naszej improwizacji będą konkretne schematy harmoniczne (następstwa akordów) w lewej ręce, które stanowić będą bazę (akompaniament) do tworzonych przez Ciebie improwizacji.

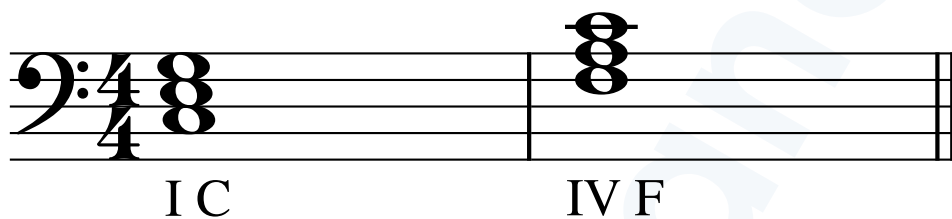
Aby swobodnie improwizować melodię w prawej ręce trzeba spędzić wiele godzin ćwicząc, próbując i szukając własnych rozwiązań. Pracuj w swoim tempie i szukaj na początku jak najprostszych linii melodycznych. Zaczynaj od mało skomplikowanych melodii, Twoja wyobraźnia będzie sukcesywnie podpowiadała Tobie coraz to nowe brzmienia.

Zacznij od improwizacji opartej na trzech pierwszych dźwiękach należących do gamy C-dur (c, d, e), następnie na pięciu (c, d, e, f, g) oraz na ośmiu dźwiękach (c, d, e, f, g, a, h, c). Lewa ręka będzie grała trójdźwięk C-dur i ustanowi bazę dla naszych improwizacji w prawej ręce.

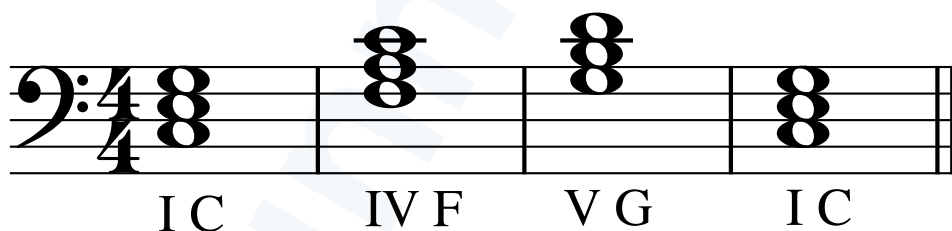

Kiedy poczujesz się swobodnie w tworzeniu melodii, oprzyj swoją improwizację o następujące schematy w lewej ręce:

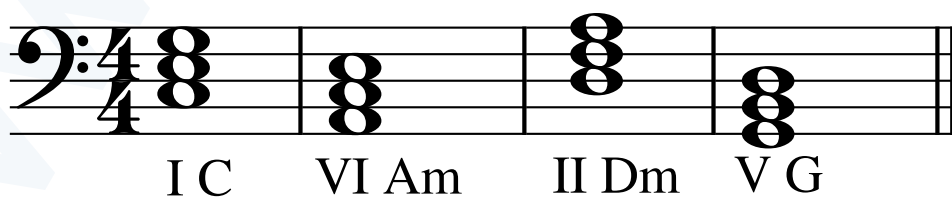
Schemat 1

Schemat 2

Schemat 3

ĆWICZENIE PYTANIE - ODPOWIEDŹ

polega na stworzeniu muzycznej odpowiedzi do istniejącego fragmentu muzycznego (pytania).

Tworząc odpowiedź, możesz na początku wykorzystać ten sam rytm, który występuje w muzycznym pytaniu. Jest to duże ułatwienie na początku Twojej pracy. Gdy poczujesz się pewnie, twórz melodie w oparciu o własny rytm.

PYTANIE - ODPOWIEDŹ

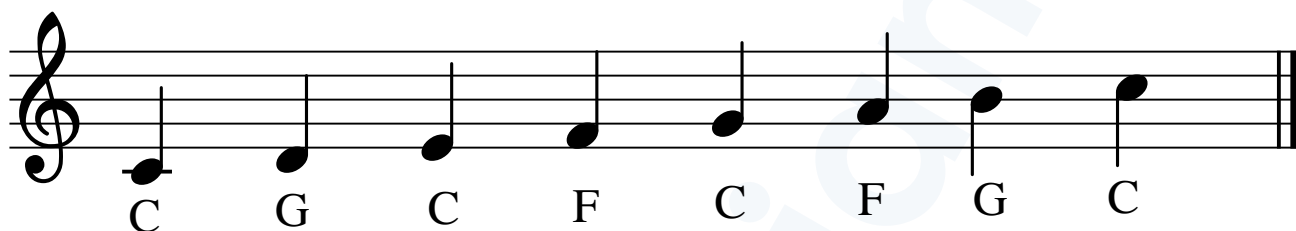
przykład 1

przykład 2

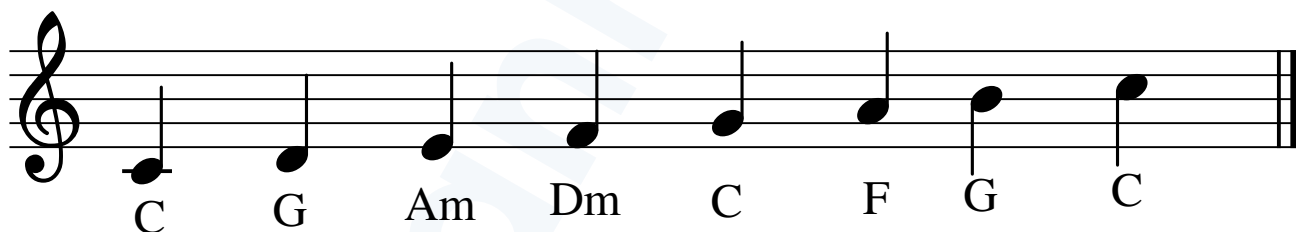

Do każdej melodii, nawet do gamy C-dur, możemy ułożyć akompaniament.

Na początku użyjemy trójdźwięków należących do triady harmoniczej. Pamiętaj, że całe ćwiczenie oparte jest na tonacji C-dur i dźwięki, których używamy, należą do tonacji C-dur (dźwięki gamy C-dur).

Tworząc akompaniament możemy posłużyć się innymi trójdźwiękami (spoza triady harmoniczej), należącymi do tonacji C-dur.

Trójdźwięki występujące w gamie C-dur możemy grać w postaci zasadniczej, jako współbrzmienie trzech dźwięków jednocześnie, lub w postaci rozłożonej, grając kolejno prymę (1), kwintę (5), tercję (3) i znowu kwintę (5) akordu.

5

ZADANIA KOŃCOWE

Zadania te są inne niż wszystkie do tej pory, bo nie ma tu jednego sposobu ich wykonania. Zadania mają pobudzić Twoją wyobraźnię, kreatywność. Możesz wracać do nich bardzo długo, nawet po ukończeniu kursu.

Moja interpretacja ćwiczeń (nagranie wideo) pokazuje tylko, jak wiele można zrobić z prostym tematem albo schematem akordów. Pamiętaj, że moje doświadczenie pozwala mi urozmaicić te ćwiczenia i stanowi pewnego rodzaju inspirację dla Ciebie.

Twórz swoje improwizacje we własnym tempie i zgodnie ze swoimi możliwościami, zaczynaj od bardzo prostych melodii. Życzę Ci wielu ciekawych pomysłów i dobrej zabawy.

Improwizacja – prawa ręka improwizuje po dźwiękach gamy C-dur, lewa opiera się o schemat akordów. (Akordy możesz grać w postaci zasadniczej lub w postaci rozłożonej).

Przykład 1

$\frac{4}{4}$ C | Am | F | G ||

Przykład 2

$\frac{4}{4}$ C | G | Am | F ||

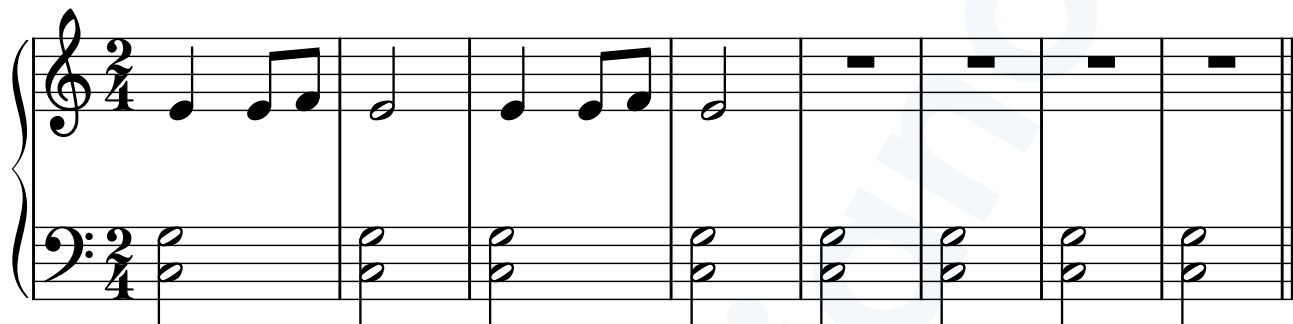
Przykład 3

$\frac{4}{4}$ Am | C | G | F ||

PYTANIE - ODPOWIEDŹ

Przykład 1

Przykład 2

Przykład 3

1 2 5 2

Przykład 4

5 4 2 5 4 1

Dziękuję Ci za udział w kursie.

Wierzę, że zdobyta wiedza i umiejętności będą początkiem Twojej muzycznej drogi, opartej na zrozumieniu, świadomej grze i improwizacji.

Anna Martyniuk-Tofiluk

www.annapiano.pl

© AnnaPiano

Wszystkie prawa zastrzeżone,
kopiowanie, powielanie i rozpowszechnianie
materiałów zabronione.